

§ 113

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan vastaus Helsingin seudun vapaa-ajattelijat ry:n kirjeeseen jumalanpalvelukseen osallistumisesta kouluissa

HEL 2017-012222 T 12 00 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:
Vesa Korkkula: Pöydätään.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tuulia Tikkanen, opetuskonsultti, puhelin: 310 88047
tuulia.tikkanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta Helsingin seudun vapaa-ajattelijat ry:lle seuraavan vastauksen:

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetusta sekä koulussa järjestettäviä juhlia ja uskonnollisia tilaisuuksia koskevia säännöksiä kuvataan Suomen perustuslaissa (731/1999) sekä esi- ja perusopetusta koskevassa lainsäädännössä. Tämän lisäksi opetushallitus on ohjeistanut opetuksen järjestäjiä kuten kouluja juhlien ja uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista säännösten edellyttämällä tavalla.

Koulun juhlit ovat osa opetusta ja koulun toimintaa, johon oppilaiden tulee osallistua. Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Koulun tulee tiedottaa oppilaiden huoltajille koulussa järjestettävistä tapahtumista ja niiden sisällöstä, erityisesti tämä koskee uskonnollisia tilaisuuksia. Helsingissä on opetushallituksen ohjeistuksen mukaisesti käytössä lomake, jonka tavoitteena on turvata säädösten mukainen toiminta tilaisuuksien sisällön tiedottamisesta huoltajille. Lomakkeen kehittämiseksi on arvokasta saada palautetta.

21.11.2017

Koulu voi järjestää uskonnollisia tilaisuuksia, kuten jumalanpalveluksia ja uskonnollisia päivänavauksia, tai sisällyttää koulun toimintaan uskonnollisia toimituksia, kuten ruokarukouksia. Tällaiset tilaisuudet ja toimitukset ovat uskonnon harjoittamista. Perustuslain 11 §:n 2 momentin mukaan kukaan ei ole velvollinen osallistumaan omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen. Tämän perusteella oppilasta ei voida velvoittaa osallistumaan jumalanpalvelukseen, uskonnolliseen päivänavaukseen tai muuhun uskonnolliseen tilaisuuteen tai toimitukseen.

Vapaus olla osallistumatta uskonnolliseen tilaisuuteen ja toimitukseen on riippumaton yhdyskunnan jäsenyydestä. Näin ollen myöskään tiettyyn uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvia ei voida velvoittaa osallistumaan asianomaisen uskonnollisen yhdyskunnan uskonnollisiin tilaisuuksiin ja toimituksiin. Perustuslain 11 §:n 2 momentin tarkoituksena ei ole estää muiden positiivista uskonnon harjoittamisen vapautta. Sen tarkoituksena on ensisijaisesti suojata henkilöä omantuntonsa vastaiselta uskonnon harjoittamiselta.

Oppilaan huoltaja ilmoittaa, osallistuuko oppilas uskonnollisiin tilaisuuksiin ja toimituksiin vai ei. Ilmoituksen voi tehdä kertaluonteisesti esimerkiksi kouluun ilmoittauduttaessa tai tarvittaessa tapauskohtaisesti. Ilmoituksen muodon päättää opetuksen järjestäjä. Ilmoituksen jälkeen koulu huolehtii siitä, että oppilaan osallistuminen uskonnolliseen tilaisuuteen tai toimitukseen taikka siihen osallistumatta jättäminen toteutuu huoltajan ilmoituksen mukaisena.

Koulujen on tilaisuuksien aikana mahdollisuuksien mukaan järjestettävä vaihtoehtoista ja mielekästä toimintaa (perustuslakivaliokunta 2/2014 vp). Vaihtoehtoisen toiminnan tulee olla, uskonnollista sisältöä lukuun ottamatta, luonteeltaan ja tavoitteiltaan mahdollisimman samankaltaista kuin siinä tilaisuudessa, jonka tilalla muuta toimintaa järjestetään. Koulun tulee huolehtia myös siitä, ettei uskonnollisiin tilaisuuksiin osallistumisesta tai osallistumatta jättämisestä aiheudu oppilaalle leimautumista tai muita haitallisia seuraamuksia.

Koululla on vastuu oppilaan turvallisuudesta myös silloin, kun oppilas ei osallistu koulun järjestämään uskonnolliseen tilaisuuteen tai toimitukseen.

Opetuksen järjestäjällä ja koululla on velvollisuus tiedottaa huoltajille koulun toiminnasta. Koska oppilaalla on huoltajan ilmoituksesta perustuslain 11 §:n 2 momentin nojalla mahdollisuus olla osallistumatta uskonnon harjoittamiseen, tiedotteista on käytävä ilmi koulun järjestämät uskonnolliset tilaisuudet ja toimitukset. Koulun on myös huolehdittava siitä, että tieto koulun uskonnollisista tilaisuuksista ja toimituksista sekä

niille vaihtoehtoisesta toiminnasta sekä niiden sisällöstä saavuttaa huoltajat ja oppilaat riittävän ajoissa.

On tärkeää viestiä kouluille, mikäli juhlien sisällöissä ja niiden vaihtoehtoisissa on kehitettävää.

Esittelijän perustelut

Helsingin seudun vapaa-ajattelijat ry on lähettänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalle kirjeen, jossa esitetään, että koulu ei enää liitä ja tarjoa toimintansa kuuluvana minkään uskontokunnan jumalanpalveluksia, hartauksia ja muuta uskonnonharjoitusta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tuulia Tikkanen, opetuskonsultti, puhelin: 310 88047
tuulia.tikkanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin seudun vapaa-ajattelijat ry, kirje 20.10.2017

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun vapaa-ajattelijat ry

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano